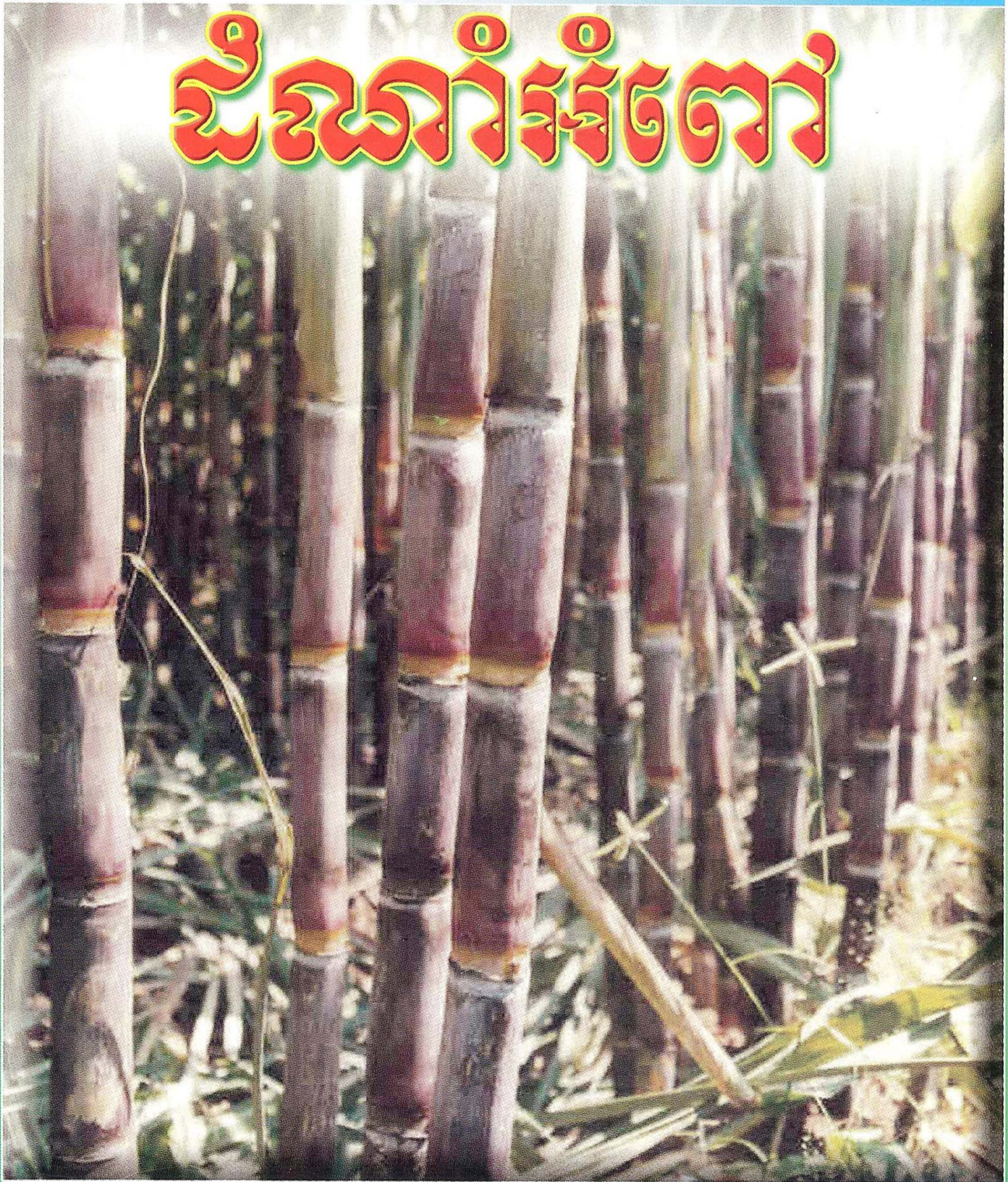

ជំនាវ់អំពៅ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម
គម្រោងឥណទានកម្ពុជា ធនាគារ អាស៊ីវឌ្ឍន៍ អាស៊ី
(ADB) លេខ 1445 - CAM (SF)
ឆ្នាំ ២០០៥

ដំណាំអំពៅ

១. ស្ថានភាពទូទៅ

អំពៅជាដំណាំមួយប្រភេទ ដែលប្រជាកសិករយើងស្គាល់ស្ទើរ គ្រប់គ្នា ទាំងអស់ ហើយដំណាំនេះក៏បានដាំដុះលើផ្ទៃដីតូចៗ ស្ទើរពាសពេញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើងដែរ ។

ជាទូទៅប្រជាកសិករតែងនិយមយកអំពៅមកគាបយកទឹកសំរាប់ហូបដូចជាភេសជ្ជៈធម្មតាឬគេនិយមហូបផ្ទាល់តែម្តង ។ សារៈសំខាន់នៃដំណាំនេះក្នុងប្រទេសយើង ក៏ដូចជាក្នុងភិភពលោក គេបានកែច្នៃទឹកអំពៅយកទៅធ្វើជាស្ករសដែលយើង

ត្រូវការចាំបាច់ខានមិនបានជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ក្រៅពីសារៈសំខាន់សម្រាប់ធ្វើស្តុរអំពៅ នៅប្រទេសមួយចំនួនគេបានកែច្នៃទឹកអំពៅយកទៅធ្វើជាអាកុល ស្រា និងធ្វើជាចំណី សត្វហើយម្យ៉ាងទៀតកាកអំពៅគេបានយកទៅកែច្នៃធ្វើជាក្រដាស ក្តារបន្ទះ ។ល ។ ចំពោះប្រទេសកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ដំណាំអំពៅគឺគេបានកែច្នៃធ្វើស្តុរក្នុង សិប្បកម្មតូចៗប៉ុណ្ណោះក្រៅពីនេះគឺប្រជាកសិករ យើងនិយមហូបទឹកអំពៅដូចជា ភេសជ្ជៈធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។

II. តំបន់ដាំដុះ

ជាទូទៅកសិករយើងតែងតែនិយមដាំដុះអំពៅនៅតំបន់តាមដងទន្លេ ដូចជានៅ ខេត្ត ក្រចេះ កំពង់ចាម កណ្តាល ព្រៃវែង ក្រៅពីតំបន់តាមដងទន្លេ គេអាចដាំដំណាំ នេះនៅតាមតំបន់ដីខ្ពង់រាប ដីកោះ និងតាមជំរាលជើងភ្នំ លើដីក្រហម ឬ ដីខ្មៅ

ដូចជានៅតាម ខេត្តបាត់ដំបង ស្ទឹងត្រែង មណ្ឌលគិរី រតនគិរី ជាដើម ។ល ។

III. បរិស្ថាននៃដំណាំអំពៅ

អំពៅជាដំណាំមួយប្រភេទ ដែលទាមទារកំដៅខ្លាំងសំរាប់ការ លូតលាស់ដងដើមក្នុងរយៈពេល លូតលាស់ដងដើម ស្លឹក ដំណាំ

នេះទាមទារសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជា មធ្យម ២៥ C ទៅ ៣០ C ក្នុងរយៈពេល ២៤ ម៉ោងលើកលែងតែដល់ដំណាក់កាលកកើតស្ករគឺ ២ ទៅ ៣ខែ មុនពេលកាប់ ទើប ទាមទារសីតុណ្ហភាពទាបជាមធ្យម ១៨ ទៅ ២២ អង្សាសេ ដើម្បី អាចបង្កើតជាតិ ស្ករច្រើន ។

ដំណាំនេះក៏ជាដំណាំមួយដែលត្រូវការទឹកច្រើនបង្ករដែរ ដូច្នោះដើម្បីធានាឱ្យបាន ផលល្អគឺយើងត្រូវលែយ៉ាងណាពេលដែលដំណាំស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលលូតលាស់ខ្លាំង អាចចំពេលដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ច្រើន ហើយផ្ទុយទៅវិញ ប្រមាណជា ២ ទៅ ៣

ខែមុនពេលប្រមូលផលអាចចំពេលដែលមានភ្លៀងធ្លាក់តិច ឬស្ទើរតែគ្មានភ្លៀងធ្លាក់ ទើបជាការប្រសើរក្នុងការផ្តល់ទិន្នផលស្ពឺខ្ពស់ ។

ប្រភេទដី ដែលល្អសម្រាប់ដំណាំអំពៅគឺដីល្បួងល្បាយខ្សាច់ មិនជាទឹក ដីច្រោះ ទឹកល្អ ដីដែលមានជីជាតិល្អ ដែលមានស្រទាប់ទី ១ ជ្រៅ និងជាដីដែលមាន pH 5,5 ទៅ 6,8 ។ ចំពោះប្រទេសកម្ពុជាយើង ដីដែលសមស្របសម្រាប់ដំណាំនេះ គឺដីល្បួង ល្បាយខ្សាច់តាមដងទន្លេ ដីក្រហម និងដីខ្លោតាមតំបន់ខ្ពង់រាប ។ ដំណាំនេះដាំបាន ល្អនៅលើដីស្រទាប់ទី ១ រាក់ (ជម្រៅស្រទាប់ទី ១ រាក់ជាង ២០ ស.ម) ចំពោះដីដែលមានក្រួសក្រហមច្រើននោះមិនសមស្របសម្រាប់ ដំណាំនេះឡើយ ។

IV. បច្ចេកទេសដាំដុះ និងថែរក្សា :

ក. រដូវកាលដាំដុះ

- តំបន់ភាគជើងទន្លេ

ជាទូទៅគេអាចចាប់ផ្តើមដាំក្នុងអំឡុងពេលខែវិច្ឆិកា ធ្នូ រហូតដល់ចុងខែមករា ហើយប្រមូលផលនៅអំឡុងខែសីហា កញ្ញា មុនពេលទឹកឡើងលិចចំការ ។ ការប្រមូលផលនៅក្នុងអំឡុងខែនេះគឺជាទូទៅគេយកអំពៅសម្រាប់គាបយកទឹកហូប ។ ចំពោះការដាំដុះសម្រាប់ធ្វើស្ករ ត្រូវប្រមូលផលក្នុងអំឡុងខែវិច្ឆិកា ធ្នូ ឬមករា គឺចំពេលដែលមានសីតុណ្ហភាពទាប ។ ដូច្នេះដំណាំអាចមានអាយុដល់ទៅ ១១ ខែ ឬ ១២ ខែ និងអាចដល់ ១៣ ខែ ។

- តំបន់ទូទាំងរាប

ចំពោះតំបន់នេះគេអាចចាប់ផ្តើមដាំក្នុងអំឡុងខែ មេសា ពេលដែល មានភ្លៀង ធ្លាក់ដំបូងហើយគេអាចប្រមូលផលក្នុងអំឡុងខែមករា និងកុម្ភៈ ។ ដូច្នេះការប្រមូល ផលក្នុងខែនេះដំណាំអាចមានអាយុប្រមាណជា ១០ ខែ ។

៩. ការរៀបចំដី

ការភ្ជួររាស់ជាទូទៅចំពោះដំណាំអំពៅក៏ប្រហាក់ប្រហែល និងដំណាំចំការ ផ្សេងៗទៀតដែរ ។ ការភ្ជួររាស់ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងដើម្បីជ្រុយដីឱ្យផុសល្អ ដែលអាចបង្កឱ្យដំណាំដុះល្អតលាស់ឆាប់ ម្យ៉ាងទៀតតាមរយៈការរៀបចំដី យើងអាចសម្លាប់ស្មៅសត្វល្អិត និងជម្ងឺមួយចំនួន ។ ជាធម្មតាគេអាចភ្ជួរ ២ សារ និង រាស់ជ្រុយដី ២ ទៅ ៣ សារ ដើម្បីឱ្យដីផុសល្អ ។ លក្ខណៈពិសេស នៃការភ្ជួររាស់គឺការ

ក្នុងលើកទី១ គេធ្វើនៅពេលដែលទឹកស្រកចុះផុតពីចំការ (ចំពោះតំបន់មាត់ទន្លេ)
បន្ទាប់មកគេទុកដីហាលចោលរយៈពេលប្រមាណ ១០ ថ្ងៃ ហើយចាប់ផ្តើមក្នុងលើកទី
២ បន្ទាប់ពីការក្នុងលើកទី ២ ត្រូវរាស់ដីឱ្យបានម៉ត់ល្អ ។ ចំពោះតំបន់ខ្ពង់រាបវិញ គេ
បានចាប់ផ្តើមក្នុងលើកទី ១ ប្រមាណជា ១ ទៅ ២ ខែ មុនពេលដាំ ។ បន្ទាប់មកពេល
ដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ល្មម ហើយគេអាចក្នុងលើកទី ២ រួចរាស់ឆ្នួតរង ឬ កាប់រណ្តៅ
និងចាប់ផ្តើមការដាំដុះតែម្តង ។

គ. របៀបដាំ

ការដាំអំពៅគេអាចធ្វើបានច្រើនយ៉ាងគឺ គេអាចបណ្តុះកូនជាមុនសិន ឬ ក៏
ដាក់ដាំកំណាត់ដើមដែលមានភ្នែកតែម្តង ។

- ការបណ្តុះកូន

- វិធីនេះគឺគេបណ្តុះកូនជាមុនសិន ហើយត្រូវបានគេយកទៅដាំនៅចំការពេលដែលកូននោះលាស់បានធំល្មម (អាយុប្រមាណជា ១ ខែ) វិធីនេះគេច្រើនអនុវត្តចំពោះការដាំក្នុងរណ្តៅ ។

- ជាដំបូងគេត្រូវកាត់ជាកំណាត់ខ្លីៗ ដែលមានថ្នាំងមួយៗ រួចហើយគេដាក់តំរៀបគ្នាក្នុងថ្នាលមួយក្បែរប្រភពទឹកដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការស្រោចស្រព ។

- កំណាត់ដើមអំពៅដែលគេតំរៀបគ្នានោះមិនត្រូវលុបដីឱ្យជិតតែម្តងទេ ហើយត្រូវដាក់ភ្នែកថ្នាំងអំពៅនៅលើដើម្បីបង្កការងាយស្រួលក្នុងការដុះពន្លកហើយ

ដើម្បីឱ្យកាន់តែប្រសើរត្រូវគ្របចំបើងពីលើ ។

- ជាទូទៅគេត្រូវស្រោចទឹកមួយថ្ងៃម្តងដើម្បីឱ្យកូនអំពៅនោះលូតលាស់បានល្អ ។ ពេលដែលកូនអំពៅនោះលាស់បានល្អមានទំហំដើមប៉ុនម្រាមដៃ ហើយដែលមានអាយុប្រមាណជា ១ ខែទើបគេយកទៅដាំនៅចំការ ។

- ការដាក់ដាំកំណាត់ដើមៈ វិធីនេះគេអនុវត្តន៍ចំពោះដីចំការធំៗដែលជួនកាលការកាប់រណ្តៅអាចត្រូវចំណាយថវិកាច្រើន ។ ការដាំដុះតាមវិធីនេះគេអាចអនុវត្តន៍បានពេលដែលចំការមានដីសើមល្អម ។ វិធីនេះអាចចំណាយទុនតិច និងឆាប់រហ័សទៀតផងប៉ុន្តែវា មានគុណវិប្បត្តិម្យ៉ាង គឺអាចបណ្តាលឱ្យដើមដុះមិនបានល្អក្នុងចំការពេលដែលពុំមានភ្លៀងធ្លាក់គ្រប់គ្រាន់ ។

- ការព្រៀមពូជ

ជាទូទៅគេកាត់ពូជជាកង់ៗមាន ៣ ថ្នាំងនិងភ្នែក៣ ល្អៗ ។ ដើមដែលជ្រើសរើសយកមកធ្វើជាពូជជាដើមដែលមានអាយុប្រមាណជា ៧ ខែ ទើបជាពូជដែលមានគុណភាពល្អ ។ មិនត្រូវយកផ្នែកខាងគល់ពេក ឬចុងពេកមកធ្វើពូជឡើយ ព្រោះវា

អាចដុះមិនសូវល្អ ។ ម្យ៉ាងទៀតជៀសវាង
 យកដើមណាស្តមហើយមានកើតជម្ងឺ ។
 កំណាត់ដើមអំពៅ ដែលគេយកមកធ្វើ
 ពូជដាំរួមមាន : ថ្នាំង និងភ្នែក (ពន្លក)
 ៣ ល្អ ។

- មុនពេលដាំគេត្រូវឆ្លុះរង ឬ
 គន្លង ដែលមាន ចន្លោះឃ្នាតពីគ្នា ០,៩០ម
 ទៅ ១,២០ ម ។ រួចហើយគេបោះពូជទៅ
 បាតរង ហើយគេត្រូវរាស់លុប ឬ ឆ្លុះលុប
 តែម្តង ។

- ក្នុងការបោះពូជ គេអាចបោះ
 កំណាត់ពូជនូវចន្លោះឃ្នាតពីពូជមួយទៅពូជ
 មួយ ឬ ពីគុម្ពមួយទៅគុម្ពមួយឃ្នាត ពីគ្នា
 ប្រមាណ ជា ០,៥០ ទៅ ០,៦០ ម ។

-វិធីម្យ៉ាងទៀតគេអាចបោះទាំង
 ដើមវែង តែម្តងរួចហើយគេកាប់ដើម
 ជាកង់ៗក្នុងចំការតែម្តង ។

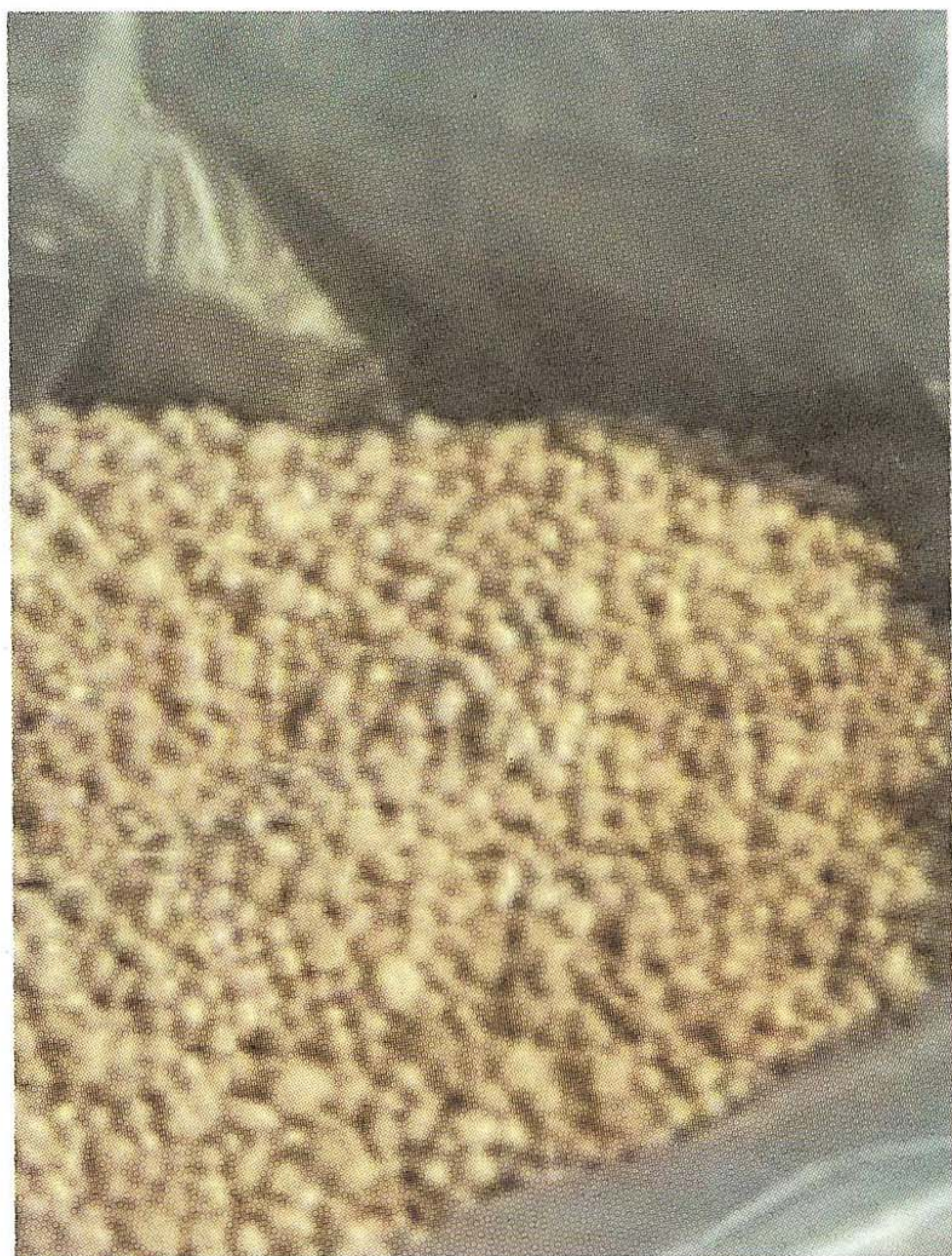
-ការដាំក្នុងរណ្តៅ: ចំពោះការដាំ

ក្នុងរណ្តៅ គឺគេដាក់ក្នុងមួយរណ្តៅពីរកំណាត់ពូជ ។ នៅបាតរណ្តៅគេដាក់ជីធម្មជាតិ
លាយជាមួយជីគីមីបន្តិចគឺប្រមាណជា ៥០ ក្រាមជីគីមី និង ជីធម្មជាតិប្រមាណជា
០,៥ ទៅ ១,០ គ.ក្រ ក្នុងមួយរណ្តៅ ។ ចន្លោះឃ្នាតនៃរណ្តៅ ១ ម x ០,៨ម
និងទំហំ ០,៣៥ម បួនជ្រុង ដែលមានជំរៅប្រមាណជា៣០ ស.ម ។ ការដាំដោយដាក់
កំណាត់ដើមនេះ មានលក្ខណៈងាយស្រួលម្យ៉ាងគឺយើងចំណាយទុនតិច ពុំចាំបាច់ធ្វើ
ការស្រោចស្រព ហើយដំណាំអាចដុះលូតលាស់បានអាស្រ័យទៅដោយទឹកក្នុងដី
និងទឹកភ្លៀងធ្លាក់ ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង កសិករនិយមដាំអំពៅម្តងហើយប្រមូល
ផលម្តង ។ នៅប្រទេសគេភាគច្រើនពេលដែលគេដាំលើចំការធំៗគេដាំម្តងហើយ

គេអាចប្រមូលផលរហូតដល់ ៣ ទៅ ៤ ដង ក្នុង អំឡុងពេល ៥ ឆ្នាំ ។ នៅប្រទេស
ជឿនលឿនខ្លះទៀតមានចំការអំពៅ ដែលមានអាយុរហូតដល់ទៅ ១០ ទៅ ១៥ឆ្នាំ
ហើយគេអាចប្រមូលផលបានពី ៨ ទៅ ១២ ដង ។

ឃ. ការដាំដុះ : ដំណាំអំពៅជាដំណាំមួយប្រភេទដែលត្រូវការដីច្រើនគួរសម
ក្នុងចំណោមដីជាតិចិញ្ចឹមសំខាន់ៗ ដំណាំអំពៅត្រូវការដីប្លូតាស្យូម ច្រើនជាងគេព្រោះ
ដំណាំអំពៅជាដំណាំមួយដែលបង្កើតជាតិស្ករ ។ បរិមាណនៃជាតិប្លូតាស្យូមដែលត្រូវ
ដាក់ស្ទើរស្មើនឹងដីអាហ្សូតដែរ ។ ចំពោះលក្ខខណ្ឌប្រទេសកម្ពុជាយើងដែលកសិករ
ដាំមួយឆ្នាំតែម្តង និងប្រមូលផលតែម្តងនោះ គឺយើងអាចណែនាំឱ្យកសិករយើងដាក់ដី
១៥.១៥.១៥ ប្រមាណ ២០០ គ.ក្រ/ហ.ត ។ បើករណីយើងដាំអំពៅសំរាប់ធ្វើ

ស្តុរដូច្នោះយើងត្រូវដាក់ជីគីមីនូវបរិមាណជា ៤០០ គ.ក្រជី ១៥.១៥.១៥ ក្នុងមួយហ.ត ដើម្បីធានាបានទិន្នផលស្តុរច្រើន ។ ការដាក់ជីលើដំណាំអំពៅជាទូទៅ គឺគេដាក់ តែម្តងប៉ុណ្ណោះនៅពេលដាំ ហើយគេកម្រនឹងដាក់ ជីអ៊ុយរ៉េបំប៉នម្តងទៀត ណាស់ ព្រោះអាចបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់ដល់ទិន្នផលស្តុរ ។ ក្នុងករណីចំការដែលយើង ដាំម្តងហើយធ្វើការប្រមូលផលពី ២ ទៅ ៣ ដងនោះការដាក់ជីត្រូវដាក់ក្រោយ ពេល ប្រមូលផលលើកទី ១ជាថ្មីម្តងទៀតនូវបរិមាណដូចទៅនឹងការដាក់ នៅពេលដាំ ប៉ុន្តែត្រូវបន្ថែមជីអ៊ុយរ៉េមួយកំរិតថែមទៀតគឺប្រមាណពី ៥០ ទៅ ១០០ គ.ក្រ /ហ.ត ដើម្បីជំនួយដល់ការដុះលូតលាស់របស់កូនអំពៅថ្មី ។

៦. ការសំអាតស្មៅ: ការសំអាតស្មៅមានសារៈប្រយោជន៍ណាស់សំរាប់

ដំណាំអំពៅ ។ ការសំអាតស្មៅគេត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្តចាប់ពីពេលដែលយើងដាំរហូតដល់ដើមអំពៅមានស្លឹកធំជិតដីចំការ ។ បើក្នុងចំការមានស្មៅតាំងពីពេលដាំរហូតដល់ពេលអំពៅមានអាយុ ៤៥ ថ្ងៃ គឺអាចបណ្តាលឱ្យថយចុះទិន្នផលស្កររហូតដល់ ១២ % បើធៀបទៅនឹងចំការដែលគ្មានស្មៅ ។ ត្រូវពូនគល់ដើម្បីជំនួយដល់ការដុះលូតលាស់នៃខ្លែងអំពៅ ដែលជាកត្តាមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ទិន្នផល ។ ការជំរះស្មៅ គឺយើងអាចធ្វើដោយចប ហើយចំពោះដីចំការធំ គេអាចធ្វើដោយដោយគ្រឿងយន្ត ។ ចំពោះប្រទេសកម្ពុជាយើងពេលដែលគេដាំនៅរដូវទឹកស្រក ក្នុងខែវិច្ឆិកា ធ្នូ ជាដំបូងគេអាចជំរះស្មៅមួយដង ឬ ពីរដងហើយរហូតដល់ពេលធ្លាក់ភ្លៀង ស្មៅដុះថ្មីទើបគេជំរះម្តងទៀត ។

V. ការប្រមូលផល

ការប្រមូលផលដំណាំអំពៅនៅប្រទេសកម្ពុជាយើង គឺគេអាចធ្វើឡើងដោយយោងតាមលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ និងទីផ្សារ ។ ប៉ុន្តែជាទូទៅគេប្រមូលផលពេលដែលដំណាំមានអាយុប្រមាណជា ១០ ទៅ ១៣ ខែបន្ទាប់ពីដាំ ។ ចំពោះការដាំអំពៅសម្រាប់គ្រាន់តែលក់ដើម្បីគ្រាប់ទឹកហូប ការប្រមូលផលពុំសូវមានបញ្ហាអ្វីចោទឡើងទេ គឺគេអាចប្រមូលផលក្នុងអំឡុងខែកញ្ញា គឺពេលអំពៅមានអាយុ ១០ ខែមុនពេលទឹកលិច ថ្ងៃត្បិតតែក្នុងពេលនេះក្នុងដើមពុំសូវមានជាតិស្ករក៏ដោយ ។ ចំពោះការដាំដុះអំពៅសំរាប់ធ្វើស្ករ ពេលវេលានៃការប្រមូលផលគឺក្នុងអំឡុងពេលខែធ្នូ ឬ មករា ព្រោះត្រឹមខែនេះអំពៅមានអាយុពី ១២ ទៅ ១៣ ខែ និងជាពេលដែលអាកាសធាតុត្រជាក់

ហើយអំពៅមានជាតិស្ករច្រើន ។ ការប្រមូលផលនៅចំការធំៗជួនកាលគេដុតចំការជាមុនសិន
ទើបគេកាប់ដើមអំពៅក្នុងករណីនេះ គេត្រូវកាប់អំពៅភ្លាម និងប្រញាប់យកទៅរោងចក្រ
ព្រោះបើទុកចោលលើសពី ៣ ថ្ងៃអាចបណ្តាលឱ្យខូចគុណភាពស្ករ ។

